

WIJ WILLEN DE BRUG NAAR ZORG ZIJN

EEN INTERVIEW MET **BONNIE JOOSTEN**, *manager dienstverlening*

door **Kees Schepel**, foto's: R.U. Kleering van Beerenbergh

Met collega's Stefanie Hehalatu en Marlies van den Berg

Bonnie Joosten, manager dienstverlening, werkt sinds 1 juni 2020 bij Stichting Pelita. Over haar werk bij Pelita, haar eigen achtergrond en de plannen die Stichting Pelita heeft, hadden wij een gesprek.

Ik ben op 1 juni 2020 bij Pelita begonnen, als programma-manager contextgebonden en cultuursensitieve zorg. Ik zag de vacature en herkende het logo van Stichting Pelita omdat mijn moeder hier lang geleden gewerkt heeft. In mijn herinnering zat Pelita in Den Haag, maar nu bleek dat ze inmiddels verhuisd waren naar Diemen. Aangezien ik in Weesp woon, dacht ik *het moet niet gekker worden, ze zijn gewoon naar me toegekomen!* Heel bewust heb ik de sollicitatiebrief geschreven op 4 maart 2020, de geboortedag van mijn in 1911 op Java geboren oma. Ik stuurde die brief en gooide mijn vraag in het universum en wachtte af wat er zou gebeuren... Toen kreeg ik een uitnodiging voor een gesprek. Ik heb twee gesprekken gehad, en werd aangenomen. *Dan moest het dus zo zijn.*

Wat trok je zo aan? In de eerste plaats de missie van de stichting. De ondersteuning die we bieden. Wat me ook aantrok was het feit dat mijn moeder hier twintig jaar gewerkt heeft. Daarnaast sloot deze functie heel erg aan bij wat ik vroeger gestudeerd heb, cultureel maatschappelijke vorming. In de tussentijd heb ik heel andere stappen gemaakt, maar

deze functie sloot erg aan bij wat ik op mijn 17e bedacht had te gaan worden.

Het was, in het begin van de corona-tijd, wel een lastige tijd om te beginnen. Ik had het geluk dat mijn voorgangster, Petra Beurskens, bereid was een goede overdracht te doen. Op papier, en ik heb haar nog gesproken. Ik vond het vooral heel jammer dat ik mijn collega's niet vaak zag, en de vrijwilligers niet, en onze ouderen niet te vergeten. Het programma contextgebonden en cultuursensitieve zorg heb ik nog kunnen afmaken, op een prima manier, met het team. Vervolgens heb ik intern gesolliciteerd op de functie Manager Dienstverlening, en dat ben ik nu anderhalf jaar.

Je had het over je op Java geboren grootmoeder, over je moeder die lang bij Pelita gewerkt heeft. Je hebt dus zelf een Indische achtergrond. Voel je wat dat betreft ook een verbinding met de grote groep van zo'n twee miljoen Nederlanders met een binding met voormalig Nederlands-Indië/Indonesië? Jazeker, die voel ik heel sterk, maar eigenlijk pas sinds kort. Dat ik, naast alles wat ik ook ben, Indisch ben. Pas sinds ik bij Pelita werk is dat echt naar de oppervlakte gekomen. Ik lees sindsdien alles, ik kijk alles, en dat is gelukkig heel veel. Ik ga ook zoveel mogelijk naar bijeenkomsten die we organiseren. Nu sta ik er helemaal voor open. Voorheen was het niet zo aanwezig in mijn leven. ►

Bij Pelita merk je ook dat iedereen ermee bezig is, ieder op de eigen manier en in het eigen tempo. Er komt de afgelopen jaren wat dat betreft ook erg veel op ons af, aan boeken, films, toneelstukken. Dat heeft te maken met de jongere generaties die de verhalen van hun ouders en grootouders omhoog halen. Ook bij Pelita zie je dat wel. Bijna iedereen heeft zijn eigen verhalen. Uit eigen familie, of via de familie van de partner. Dat is een extra aspect van ons werk. Ook onderling, dat je elkaar ook op dat niveau herkent.

De verhalen ophalen... Dat is wat we met Pelita al 75 jaar doen, grotendeels bij de eerste generatie. Ja, absoluut. De groep van de eerste generatie wordt steeds kleiner, maar we zien ze nog steeds op de Masoek Sadjja's en Indische Eettafels. Ik merk ook in het team dat die eerste generatie nog steeds voorop staat. *Tot en met de laatste oorlogsgetroffene*; dat ademt de hele organisatie. Daar zit ook de oorsprong, ons bestaansrecht. De primaire taken van Stichting Pelita zijn op die eerste generatie gericht, en alles wat we verder doen is daar een afgeleide van. Met het convenant over de tweede generatie gaat onze blik natuurlijk ook steeds meer naar die jongere generaties, maar de eerste generatie staat voorop.

Kun je iets vertellen over de plannen voor de komende jaren? We gaan nu heel gericht kijken hoe we onze dienstverlening kunnen aanpassen, ook richting naoorlogse generaties. Daarbij kijken we ook naar de verbreding van de doelgroepen. Wij zijn er voor alle groepen die uit dat geografische gebied naar hier zijn gekomen. Indisch, Moluks, Papoea, Chinees, totok, iedereen.

Op dit moment is grofweg twee derde van onze dienstverlening gericht op de eerste generatie, en een derde op de naoorlogse generaties. Dat percentage zal de komende jaren wel gaan bewegen. Dat komt natuurlijk ook door demografische ontwikkelingen, de eerste generatie neemt in aantal af.

De rapportages voor de wetten voor oorlogsgetroffenen blijven zolang dat nodig is onze kerntaak. Door alle kennis die we zo hebben opgedaan hebben we een methode, een aanpak ontwikkeld, die wij contextgebonden, cultuursensitief en cultuurspecifiek noemen.

Contextgebonden betekent dat je rekening houdt met de hele context van waar iemand vandaan komt, inclusief de oorlogen in Nederlands-Indië en de komst naar Nederland. Cultuursensitief en cultuurspecifiek gaat meer over alle culturele aspecten die een rol kunnen spelen. Juist die aspecten kunnen een steeds grotere rol gaan spelen, zeker nu we ook steeds meer met dementie te maken krijgen. Wij hebben die context- en culturele kennis in huis, en die zullen we

Met vrijwilligers in gesprek

steeds meer moeten gaan overdragen. Aan zorg- en welzijn medewerkers, maar ook aan vrijwilligers en mantelzorgers die te maken hebben met Indische en Molukse ouderen. Wij hebben die kennis in huis.

We hebben een aantal fantastische producten op de plank liggen. Wij bieden trainingsprogramma's aan in het sociaal- en zorgdomein in Nederland. We noemen het nu Pelita Kennis en Kunde. We hebben een e-learning en verschillende micro-learnings. Daarnaast hebben we veel ervaring met het geven van workshops en masterclasses, bij zorginstellingen en gemeenten. Ons verhaal moet veel breder in de samenleving gedeeld en overgedragen worden. Dat kan op het eerste gezicht oppervlakkig, met tools als de Cultuurkist. Maar ook veel diepgaander. Ik denk aan systemische teamcoaching, waarbij we met teams van bijvoorbeeld gemeentes aan de slag gaan.

Is Stichting Pelita zichtbaar genoeg? Het belangrijkste is dat de mensen voor wie wij dit doen ons in beeld hebben. En ik denk dat we dat, in de afgelopen 75 jaar, best bereikt hebben. We vinden dat de hele samenleving zou moeten weten dat er een organisatie is als Stichting Pelita. We hebben daaraan in ons afgelopen jubileumjaar flink gewerkt. We waren aanwezig op televisie en radio, in kranten en andere media. Met grote jubileumbijeenkomsten door het land heen, met daaraan gekoppeld netwerkbijeenkomsten. ►

Op de dansvloer tijdens de vrijwilligersdag

En natuurlijk onze grote, landelijk jubileumbijeenkomst op 10 november in Den Haag, waar 200 mensen waren vanuit allerlei hoeken van de samenleving. Die hebben gezien wat wij allemaal doen, en wat wij nog kunnen betekenen.

We zoeken nadrukkelijk de samenwerking. Met een aantal organisaties waar wij van nature al dicht tegenaan zitten, zoals het Nederlands Veteraneninstituut, Joods Maatschappelijk Werk, Stichting 1940-1945, ARQ Kenniscentrum Oorlog, Vervolging en Geweld, ARQ Centrum '45, het Sinai Centrum en de Landelijke Stichting Molukse Ouderen (LSMO). Maar daarnaast zijn we de afgelopen jaren ook samenwerkingen aangegaan met MantelzorgNL en Alzheimer Nederland, landelijk en regionaal. Op een aantal plekken ook met Humanitas. Regionaal proberen we de netwerken ook uit te breiden.

Samenwerking is noodzakelijk. Wij werken met een doelgroep die niet altijd even makkelijk om hulp vraagt. Wij zien het dan ook als een belangrijke taak om de reguliere hulpverlening te ondersteunen in het werken voor en met onze doelgroepen. Die zijn niet altijd even zichtbaar of op de voorgrond, dus hoe beter wij ons werk doen, hoe preventiever er ook gehandeld kan worden, zodat ergere situaties voorkomen kunnen worden. Samenwerking is wel het codewoord voor de komende jaren. Verbindingen leggen. Kennis delen, maar ook kennis opdoen die wij niet hebben.

Ik wil graag benadrukken dat we ook nieuwe vormen ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld de Pelita Theatermiddagen. Je merkt dat mensen naar aanleiding van zo'n toneelstuk met elkaar in gesprek gaan. Dat kan ook met dialoogtafels. Het gesprek op gang brengen, de verhalen ophalen. We

denken ook na over workshops rondom koken. We hebben al geruime tijd de drukbezochte Literaire Salon in Nijmegen. Ik wil ook wel het transgenerationale aspect benoemen. We merken dat bij de bijeenkomsten voor de naoorlogse generaties de behoefte om verhalen te delen en wat dieper te graven groot is. Dan komt het verdriet en de pijn ter sprake. Dat is ook mooi. Misschien heeft dat ook wel te maken met wat dan het *Indisch zwijgen* genoemd wordt. Delen is helen. Als je de verhalen deelt dan kun je dat helingsproces in gang zetten. Onze ervaring is dat dat zo is. Er zit heel veel kracht, en dat naar boven brengen is wel ons doel.

Pelita kan wat dat betreft in bredere zin ook meer betekenen voor de maatschappij. We hebben 75 jaar ervaring in het werken met de groepen waarvan de eerste generatie als eersten van ver weg naar hier kwamen. We zouden toch gek zijn als we die ervaring niet zouden gebruiken? Tot op de dag van vandaag komen er mensen van ver naar Nederland. Ons werk zit er zeker nog niet op. Je kunt niet zeggen dat ons werk voorbij is met het verdwijnen van de eerste generatie. Dat zou pure kapitaal- en kennisvernietiging zijn. We hebben zoveel kennis in huis, en zijn bereid die kennis te delen met alle partijen die daarvoor open staan.

Nou moet ik denken aan die nadruk altijd op *assimileren*. Heb het dan liever over *integreren*, dat vereist inspanning van alle kanten, niet alleen van de *nieuwkomers*. Er is nog steeds de noodzaak voor de Nederlandse samenleving om ook een aandeel te hebben. Zorg dat je kennis hebt van alle groepen in de samenleving, herken de vraag achter de vraag, snap waarom er *vraagverlegenheid* is en weet daar mee om te gaan. Daar kunnen en willen wij nog steeds *De Brug naar Zorg* zijn.